

УДК 657.424

Даньків Й. Я.

к.е.н., професор,

завідувач кафедри обліку і аудиту

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

Рішко А.М.

магістр з обліку і оподаткування

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

ОБЛІК ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ І ПРОЦЕСІВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Глобалізація економіки, всебічне поглиблення міжнародних відносин, обумовили необхідність гармонізації та стандартизації обліку інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання та забезпечення для її здійснення необхідними інвестиційними ресурсами на міжнародному рівні. Сучасний кризовий стан розвитку економіки в Україні вимагає нових підходів до перебудови господарського механізму і управління на всіх рівнях, відповідних змін взагалі до бухгалтерському обліку і зокрема обліку інвестиційних ресурсів, їх формування і раціонального використання.

Інвестиційна діяльність суб'єктів господарювання є не що інше, як інвестиції у виробничі потужності. В Законі України «Про інвестиційну діяльність» інвестиції — це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницького та іншого видів діяльності, у результаті якої створюється прибуток (дохід) чи досягається соціальний ефект [1]. Отже, для її здійснення необхідні інвестиційні ресурси, до яких відносимо: грошові кошти, земельні ділянки, об'єкти природокористування, будівлі та споруди, різне обладнання, прилади та пристрої, обчислювальна техніка, транспортні засоби, винаходи, корисні моделі, програми для електронних обчислювальних машин, ноу-хау, товарні знаки.

Забезпечення сприятливого інвестиційного клімату та формування основи збереження та підвищення конкурентоспроможності українських суб'єктів господарювання можливе як за рахунок ефективного залучення іноземних, так і вітчизняних інвестиційних ресурсів.

З метою забезпечення ефективного розвитку інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання необхідна своєчасна і достовірна облікова інформація про стан формування інвестиційних ресурсів для своєчасного і оптимального забезпечення обліковою інформацією потреб управління.

Управління інвестиційною діяльністю, враховуючи сучасний кризовий стан розвитку української економіки, перспективи, що відкриваються і можливі проблеми її розвитку, виходять на перший план. Однією з актуальних проблем, яка

дозволяє залучати як зовнішні так і внутрішні інвестиційні ресурси, є неповне і не об'єктивне розкриття інформації в бухгалтерському обліку і звітності. На жаль, існуюча система бухгалтерського обліку консервативна і не досконала, іще в неповній враховує сучасних умов функціонування господарюючих суб'єктів, а також не використовує останніх досягнень в сфері сучасних інформаційних технологій.

Інвестор може прийняти рішення про вкладення коштів у ті чи інші об'єкти за умови, що він володіє об'єктивною інформацією щодо оцінки власних можливостей, виявлення фінансових ресурсів, які можуть бути вилучені з обороту на потреби інвестування, а також для визначення обсягів і джерел інвестування і оцінки майбутніх надходжень від інвестицій.

Принципи формування інвестиційних ресурсів, їх відображення в бухгалтерському обліку і звітності повинні базуватися на єдиних засадах для всіх суб'єктів господарювання незалежно від форми власності, організаційної форми чи галузевої приналежності, інформацію про які дає бухгалтерський облік.

Для формування облікової інформації про інвестиції та інвестиційну діяльність за Планом рахунків бухгалтерського обліку [2] передбачені наступні рахунки для обліку наявності інвестицій та їх реалізації 14 «Довгострокові фінансові інвестиції», 15 «Капітальні інвестиції», 35 «Поточні фінансові інвестиції».

Головними споживачами облікової інформації стають інвестори, на яких в основному повинна бути зорієнтована облікова система. Ведення обліку і одержання необхідної фактичної облікової інформації повинно підвищити оперативність і контроль-аналітичну функцію самого обліку про інвестиційну діяльність в системі менеджменту підприємства.

Важливо зазначити, що перелік аналітичних рахунків, які в значній мірі засвідчують класифікацію інвестицій, не повністю відповідає тим класифікаційним ознакам, які закладені в економіці суб'єктів господарювання, мікроекономіці.

На нашу думку, тут необхідні значні конкретні зрушення з обох сторін, як з позиції менеджменту суб'єктів господарювання так і з бухгалтерського обліку. В першу чергу потрібна незначна реорганізація плану рахунків.

З метою покращення інформативної функції обліку про інвестиційну діяльність підприємства рекомендується ввести в план рахунків замість трьох, один загальний рахунок «Фінансові та капітальні інвестиції» і в якості субрахунків першого порядку запропонувати класифікацію інвестицій за формами: валові, чисті, реальні(капіталовкладення), інноваційні, інтелектуальні, екологічні та іноземні інвестиції. Така методика обліку та регулювання інвестиційної діяльності створити можливість визначати напрями та ефективність використання інвестиційних ресурсів.

Звичайно, з метою більшої аналітичності, доцільно ввести і субрахунки другого і третього порядку, виходячи з існуючої класифікації та субрахунків, які були запропоновані в Плані рахунків: інвестиції пов'язаним сторонам, інвестиції

непов'язаним сторонам, капітальне будівництво та придбання основних засобів, придбання інших необоротних активів, придбання нематеріальних активів, еквіваленти грошових коштів, інші поточні фінансові інвестиції, іноземні інвестиції і т.д.

Важливим етапом еволюції обліку інвестиційних ресурсів, який в значній мірі врахував недоліки в національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, це зокрема прийняття національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [4].

Запропонований варіант бухгалтерського обліку та контролю за інвестиційними ресурсами має ознаки системного підходу, щодо використання операцій з інвестиційної діяльності підприємств і дозволяє здійснювати контроль на усіх її стадіях. Завдяки цьому підвищується інформативність за інвестиційною діяльністю з введенням субрахунків другого та третього порядку, зростає аналітичність, рівень контролю та оперативність ефективного використання інвестиційних ресурсів.

Отже, чітке відображення в бухгалтерському обліку наявності та використання інвестиційних ресурсів суб'єктів господарювання обумовлює можливість ефективного управління їх інвестиційною діяльністю, а також дозволить забезпечити усім іноземним та внутрішнім інвесторам об'єктивною фінансовою інформацією, а це в свою чергу дозволить збільшити приток іноземних інвестицій в Україну через максимально адаптоване і прозоре для інвесторів інформаційне середовище.

Автори мають намір і надалі продовжувати дослідження у напрямі підвищення аналітичності показників облікової інформації про інвестиційні ресурси з метою підвищення ефективності здійснення інвестиційної діяльності суб'єктами господарювання.

Список використаних інформаційних джерел

1. Про інвестиційну діяльність. Закон України від 18 вересня 1991 р. N 1560-ХІІ // <http://zakon.rada.gov.ua>

2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. №291 // <http://zakon.rada.gov.ua>

3. Даньків Й.Я. Облікова інформація в системі управління інвестиційною діяльністю // Й.Я. Даньків, Я.Д. Крупка, М.Я. Остап'юк, О.М. Гетьман // Науковий вісник УжНУ. Серія «Економіка». Вид-во Ужгородського університету. - 2014, № 2(43) С. 173-178.

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затв. Наказом Міністерства фінансів України 07 лютого 2013, № 73 і зареєстровано Міністерством юстиції України 28 лютого 2013 р. за № 336/22868 з наступними змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів №627 від 27 червня 2013р. та №48 від 8 лютого 2014 р.– К.: 2014.